עלון מספר: 226

בית ישראל

הרבה מדברים אלו מיוסדים דברי אאמו"ר מורינו הרב יעקב פרץ זצ"ל על פי ספרו 'אמת ליעקב', ומדרשותיו ששמעתי בכל ערב שבת קודש, במשך עשרות שנים- בביהכנ"ס 'באר שבע' ברחוב מורינו הרב י. מ. רייכמן, פינת הרב זוננפלד שכונת 'בית ישראל' פעיה"ק ירושלים תובב"א.

העלון מוקדש לע"נ הורי היקרים אאמו"ר מורינו ורבנו הרב יעקב בן רבי יוסף ותמר פרץ זצוק"ל, שנתבקש לישיבה של מעלה ביום ג' ט"ז מנחם אב תשפ"ד, נינם של הגאונים סבי דמשפטים רבי דוד צאבח זצ"ל ורבי יוסף חרוש זצ"ל, ושל אימי מורתי הרבנית שמחה תמר בת אסתר-תְחִיָה, פרץ ע"ה, נינת רבינו יאשיהו פינטו זיע"א 'הרב המוסמך', מח"ס שו"ת נבחר מכסף, ופי' הריא"ח על עין יעקב, נלב"ע בליל שישי, עש"ק ויקהל כח אדר א' התשפ"ד, ונקברה אחר חצות בהר המנוחות, ת.נ.צ.ב.ה

פרשת לך לך יג חשוון התשפ"ז

חלק מהדברים מדברי אאמו"ר הגאון רבי יעקב פרץ זצ"ל

"וַיֵּרָא ה' אֶל־אַבְרָם וַיֹּאמֶר לְזַרְעֲךָ אֶתֵּן אֶת־הָאָרֶץ הַזֹּאת וַיִּבֶן שָׁם מִזְבֵּחַ לה' הַנִּרְאֶה אֵלָיו"
(פרק יב' פסוק ז')

אברהם אבינו לאחר שמעו את דבר ה', 'לזרעך אתן את הארץ הזאת', בונה מזבח ומודה להקב"ה, ונחלקו רבותינו הראשונים על מה בא אברהם אבינו להודות בבניית המזבח.

פירש א.

רש"י מפרש שהודאת אברהם אבינו ע"ה בזה שבנה מזבח לה' הנראה אליו, היתה 'על בשורת הזרע ועל בשורת ארץ ישראל' למדנו מדברי רש"י על מעלת ההודאה לה', על כל דבר שיש לנו קטון כגדול, ואיך הודה אאע"ה על הבשורה שיהיה לו זרע, וכן על זה שירש את הארץ, והחידוש שלמדנו אברהם אבינו ע"ה, שהודאתו היתה לפני שקיבל את המתנה, שדרכם של אנשים להודות רק לאחר שקיבלו את מבוקשם, אמנם אברהם אבינו הודה אפילו לפני שקיבל את אותם הבטחות, והודה על זה שהקב"ה מבטיחו שיהיה לו בן, וכן על זה שקיבל את הבטחת הי"ת שיזכה לקבל את ארץ ישראל. (ובשפתי חכמים (אות מ') כתב שאם הודאת אאע"ה היתה על גילוי שכינה, ועל זה שנראה אליו ה' יתברך, היה לאברהם להקריב ולבנות מזבח גם בחרן, ולכן על כרחך הודאת אברהם היתה על הבטחת 'הזרע' ועל הבטחת א"י).

פירוש ב.

הרמב"ן כותב שהקרבת הקרבן היתה על שנראה אליו ה', 'כי עד הנה לא נראה אליו ה', ולא נתוודע אליו במראה ולא במחזה, ומה שאמר ה' לאברהם לך לך היה 'בחלום הלילה או ברוח הקודש', והיינו שכיוון שפעם ראשונה אברהם אבינו רואה את הקב"ה שנגלה אליו בראיה גמורה, לכן בא להודות לה', ומסביר הרמב"ן שציווי ה' יתברך בפרשתינו לך לך מארצך, לא היה בראיה ברורה אלא רק או בחלום הלילה או ברוח הקודש, ולכן אברהם אבינו לא הודה על ציווי ה' 'לך לך מארצך וממולדתך וכו', ורק כשנראה אליו ה' ואמר 'לזרעך אתן את הארץ הזאת' והגילוי היה ברור במראה, אז הודה אברהם אבינו על זכותו לגילוי השכינה, **ובאור החיים הוסיף על הרמב"ן** 'כוונת הכתוב להודיע הפלגת חיבת אברהם בקונו, כי ה' נגלה אליו ובשרו בזרע ובנתינת הארץ, והוא לא החשיב בשורת ב' מעלות טובות לכלום, בערך [-כנגד] שמחתו בגילוי שכינתו אליו, לקיים מה שנאמר (תהילים פרק טז' פסוק יא') 'שובע שמחות את פניך' וכו' 'וזה אות לבניו כמה מהם אשר הרחיקו חשק הזרע בערך [-בעבור] חשק התורה והמצוות, וצא ולמד מבן עזאי בטענתו-'ומה אעשה ונפשי חשקה בתורה' (יבמות סג:)

למדנו מדברי הרמב"ן והאור החיים את ערך הקירבה להשי"ת ולתורה ומצוות, ואיך שאאע"ה העריך אותם, אף יותר מבנים שחיכה להם כמאה שנה, וכן יותר מירושת הארץ, והקריב קרבן עבור זה שהקב"ה נתגלה אליו, ועל זה אמר דוד המלך ע"ה בתהילים שובע שמחות את פניך, היינו שדוד המלך ע"ה מבקש לראות את פני ה' יתברך שזו שמחה שאין לה קץ (רש"י שם), ומוסיף האור החיים שזה סימן לחלק מבניו של אברהם אבינו, שלא נשאו נשים מרוב אהבתם את השי"ת-וקרבת אלוקים לי טוב, וע"ז אמר בן עזאי אבל מה אעשה ונפשי חשקה בתורה, ולכן לא נשא אשה, ואף שמדה זו לא מתאימה לכל אחד בדורינו, אבל נלמד ממנה, את מעלת קרבת השי"ת.

"וַתֹּאמֶר שָׂרַי אֶל־אַבְרָם חֲמָסִי עָלֶיךָ אָנֹכִי נָתַתִּי שִׁפְחָתִי בְּחֵיקֶךָ וַתֵּרֶא כִּי הָרָתָה וָאֵקַל בְּעֵינֶיהָ יִשְׁפֹּט ה' בֵּינִי וּבֵינֶיךָ
(פרק טז פסוק ה)

והשאילה מתבקשת מה טענת שרה אמנו על אברהם אבינו, והרי היא נתנה את הגר לאברהם, והגר היא זו שהקלה בכבוד שרה,

ובמה אברהם אשם, עד כדי כך ששרה אומרת,לו חמסי עליך וישפוט ה' ביני וביניך ? ומצינו בזה כמה הסברים:

פירוש א.

רש"י תירץ שטענת שרה אמנו היתה א. 'כשהתפללת להקדוש ברוך מה תיתן לי ואנוכי הולך ערירי, לא התפללת אלא עליך, והיה לך להתפלל על שנינו והייתי אני נפקדת עמך'. והיינו שטענת אמנו שרה על אברהם אבינו ע"ה מדוע כשהתפללת להקב"ה שיתן לך בנים, בקשת רק על עצמך והיה מוטל עליך להתפלל שהקב"ה יתן לך זרע מן האשה הזאת ובכך הייתי אני נפקדת ותפלתך היתה נענית ולי היו ילדים ולכן חמסי עליך למה לא בקשת בשבילי והתפללת רק על עצמך, וכמו שמצינו על יצחק אבינו שהתפלל 'לנוכח אשתו' וכלשון רבי עובדיה ספורנו (פרק כה' פסוק כא') לנוכח אשתו אף על פי שהובטח על הזרע שירש, התפלל לאל יתברך שיתן לו אותו הזרע מזאת ההגונה הנצבת נכחו'. וזו היתה טענת שרה אמנו למה לא התפללת גם עלי והתפללת רק על עצמך.

פירוש ב.

'ועוד שאתה שומע בזיוני ושותק' וכמו פירושו השני של רש"י כתבו רבינו עובדיה ספורנו 'שהיה לך לגעור בה אחרי שהיא אשתך, ומקילה אותי מפני שנתעברה ממך' וכן הוא בחזקוני ' עליך, על ידך הוא שאינך מוחה על כבודי' והיינו שטענת שרה אמנו למה אתה לא מוחה בהגר שמבזה אותי שלי לא ניתן זרע, ורק לה יש בן, והיא מבזה אותי ואתה אברהם אבינו ע"ה רואה שאני מתבזה ושותק.

ויש להוסיף את דברי התרגום יונתן בן עוזיאל ותרגום ירושלמי מצאנו פירוש שלישי והילך תרגום חלקי של לשונם, ואמרה שרה לאברהם הדין שלי והעלבון שלי מסורים בידיך שרציתי שתעשה דיני, שהרי אני עזבתי את ארצי ובית אבי ובאתי עמך לארץ נכריה, ובאתי לפני פרעה מלך מצרים, ולפני אבימלך מלך פלשתים, ואמרתי שאתה אחי כדי שלא יהרגו אותך, ומשום שלא היו לי ילדים שחררתי את שפחתי, וכשהיא נתעברה נתבזתי בפניה, ובגלל זה יתגלה לפני ה' עלבוני ויפרוש שלום ביני ובינך ותתמלא הארץ בבנים מאתנו, ולא נצטרך לבני הגר בת פרעה בן נמרוד, שזרקו אותך לתוך האש' ע"כ תרגום דבריו

ולמבואר בדברי התרגומים אמרה לאברהם אתה יכול להתפלל עלי שהרי אני מסרתי נפשי עבורך והקב"ה יראה עלבוני ויתן לי שלום בינינו ויהא לנו בנים, אמנם גם לפירוש זה צריך לומר שהיא מתלוננת עליו שלא דאג ומחה על בזיונה, אמנם מוסיפה לו שהרי אני מסרתי נפשי עבורך, שנצלת ממצרים בזכותי וכן עזבתי ארצי ובית אבי ואימי ובאמת יש לה טענה עליו למה אינך מוחה בהגר כפירוש השני של רש"י רק מוסיפה שהיה לאברהם יותר להשתדל שהרי היא מסרה נפשה עבורו עיי"ש.

"וַיִּפֹּל אַבְרָהָם עַל־פָּנָיו וַיִּצְחָק וַיֹּאמֶר בְּלִבּוֹ הַלִּבֶּן מֵאָה־שָׁנָה יִוָּלֵד וְאִם־שָׂרָה הֲבַת־תִּשְׁעִים שָׁנָה תֵּלֵד" (פרק יז פסוק יז)

והנה לקמן בפרשת וירא מבואר שגם שרה אמנו צחקה ועליה הקפיד הקב"ה, ולמה על אברהם אבינו לא הקפיד הקב"ה ? והנה לשון התורה בפרשת וירא "וַתִּצְחַק שָׂרָה בְּקִרְבָּהּ לֵאמֹר אַחֲרֵי בְלֹתִי הָיְתָה־לִּי עֶדְנָה וַאדֹנִי זָקֵן וַיֹּאמֶר ה' אֶל־אַבְרָהָם לָמָּה זֶּה צָחֲקָה שָׂרָה לֵאמֹר הַאַף אֻמְנָם אֵלֵד וַאֲנִי זָקַנְתִּי" (פרק חי פסוקים יב יג)

פירוש א.

רש"י פירש שיש הבדל בין הצחוק שצחק אברהם לצחוק שצחקה שרה, בצחוק של אברהם פירש התרגום וחדי לשון שמחה, ואילו בצחוק של שרה פרש"י לשון מחוך [- צחוק,ליצנות], למדת שאברהם האמין ושמח, ושרה לא האמינה ולגלגה, וזהו שהקפיד הקב"ה על שרה ולא הקפיד על אברהם.

פירוש ב.

אמנם האור החיים הקדוש (פרק חי פסוק יג) תמה על דברי רש"י 'שעל מי סמך הקב"ה להבין ב' פירושים משונים בתיבה אחת' [שמצד אחד צחוק היינו שמחה-וחדי, ומצד שני צחוק היינו ליצנות-מחוך]

ולכן פירש האוה"ח הקדוש 'אכן נכון כי הקב"ה דקדק בדבריו טעם הקפדתו על שרה ולא על אברהם, ותמצא כי אברהם בעת

הבשורה צחק, משא"כ שרה לא צחקה בעת שהתבשרה אלא בעת שראתה עדנה, כאומרו ותצחק שרה וגו' אחרי בלותי היתה לי עדנה, הרי זה מגיד כי לא נתאמת אצלה הבטחת הלידה עד אחר שראתה השינוי, ועל זה הקפיד ה' וכו' '

והיינו לעולם שני לשונות הצחוק הם לשון שמחה- וחדי, רק ההבדל שאאע"ה צחק משמחה כבר בשמועה שנתבשר על זה שיזכה לבן, (ועיין מש"כ לעיל בריש המאמר, שכבר בהודעת ה' שיהא לו זרע, בנה אאע"ה מזבח והקריב עליו קרבן, ולא חכה עד שיקבל את הזרע ויזכה לקבל את הארץ.)

ואילו שרה צחקה-שמחה רק אחר שראתה שינוי בגופה שהיא מעוברת, וראתה עדנה, ועל כן יש הקפדה מהקב"ה למה לא האמנת מיד בברכה ובבשורה.

חלק מהנאמר בבית הכנסת 'שערי אחים רחוב עמק רפאים פינת רחוב המליץ המושבה הגרמנית, כל יום רביעי אחרי ערבית, ע"י הרב ישראל פרץ שליט"א. אנא לומר פרק תהילים לרפואת והצלחה ברוחניות וגשמיות -של אלדד שמעון בן רחל בתושח"י, ולרפואת מחזיק התורה ב'מושבה' רבי שלמה בן כסה דילברי בתושח"י, ולרפואת רבי מתתיהו בן מאיין, ועדנה בת טורן בתושח"י, ולרפואת הרב עמוס בן רות-בתושח"י, ולרפואת נדב שבתאי בן מיכל בתושח"י. ולרפואת האשה אפרת מרים לידיה בת נחמה הזקוקה לרחמי שמים מרובים בתושח"י, ולרפואת ערן בן נורית ורבי אברהם בן אסתר תחיה בתושח"י.
ולע"נ מרת ואושרה מסעודה בת פרחה ע"ה. ולע"נ הרב יהודה רפאל ברדוגו זצ"ל בן רחל נלב"ע ז' מר חשוון התשפ"ו, ולע"נ הרבנית גאולה בת שמחה, נלב"ע כ"ז כסלו התשפ"ו אשתו של יבלחטו"א הגאון רבי שלמה בן חמו שליט"א רב העיר קרית גת, ולע"נ ר' דוד בן הרב שלום חבשוש נלב"ע ג' אייר התשפ"ו, ולע"נ מנשה בן ציון מזרחי נלב"ע ה' אייר התשפ"ו, ולע"נ מלכה בת ישראל צבי בריק נלב"ע כ"ז אייר התשפ"ו, ת.נ.צ.ב.ה.
נא להתפלל לזיווג הגון עבור הדסה בת לאה. כמו כן אפשר לשמוע בקול הלשון בטל 03-6171111

דברים אלו מתוך ה'פנקס' של אאמו"ר רבינו הגאון רבי יעקב פרץ זצ"ל

בכל דרכיך דעהו והוא יישר אורחותיך...

ט) הִנֵּנִי מוֹדִיעַ בִּכְתָב, וּכְבָר הוֹדַעְתִּי בְעַל פֶּה, שֶׁכָּל מָה שֶׁאוֹמֵר לַעֲשׂוֹת, אוֹ לֹא לַעֲשׂוֹת, בֵּין בִּדְבַר מִצְוָה וּבֵין בִּדְבָרִי חִלּוּין - הַכֹּל בְּלִי קַבָּלַת נֶדֶר, וּבְלִי שְׁבוּעָה בְּכָל אֹפֶן שֶׁבָּעוֹלָם. וְהוֹדָעָה זוֹ קַיֶּמֶת וּמְקֻבֶּלֶת עָלַי מֵעַתָּה וְעַד עוֹלָם עַד יוֹמִי הָאַחֲרוֹן, וְעַד בְּכְלָל - וְאִם נִפְלַט מִפִּי אֵיזֶה דִּבּוּר, בֵּין שֶׁל מִצְוָה אוֹ שֶׁל חֹל - הַכֹּל בְּלִי נֶדֶר וּבְלִי שְׁבוּעָה, אֶלָּא אִם אֶרְצֶה אֲעֲשֶׂה, אוֹ לֹא אֶעֱשֶׂה, - כְּמוּבָן בִּדְבַר מִצְוָה אֶעֱשֶׂה, - אֲבָל מִבְּלִי חִיּוּבִי נֶדֶר וּשְׁבוּעָה, וּמוֹדָעָה זוֹ לֹא תִּתְבַּטֵּל לְעוֹלָם.

לקבלת העלון במייל יש לשלוח בקשה לp025825320@gmail.com

מעשה בחולה מעיים

מעשה באחד שעשו לו ניתוח טחורים, וזה כמה ימים מניח תחבושת על גופו, וכל הזמן זב מגופו צואה ודם, ושואל האם יכול ללמוד או להתפלל או לעסוק בתורה, וכן האם מותר לו עכ"פ להרהר בדברי תורה ?

תשובה

הנה כתב מרן (סימן עו סעיף ה') **'צואה בפי טבעת אפילו היא מכוסה אסור לקרות לדברי הכל אפילו אינה נראית כשהוא עומד ונראית כשהוא יושב' מבואר מפורש שצואה הנמצאת במקומה בפי הטבעת, הרי אסור לאותו אדם לקרוא ק"ש או ללמוד תורה ולהתפלל, ונראה שה"ה שאסור לו להרהר בר"ת וכמו שמבואר בשו"ע** (סימן פה סעיף ב') **וז"ל 'אפילו להרהר בד"ת אסור בבית הכסא ובבית המרחץ ובמקום הטינופת והוא המקום שיש בו צואה ומי רגלים..עכ"ל, ונראה פשוט שאם בבית המרחץ ובית הכסא ההרהור אסור, כ"ש מי שיש לו צואה על בשרו במקומה שיהא איסור בהרהור בד"ת.**

והנה יש מחלוקת בין רבותינו הראשונים האם יש איסור לומר דבר שבקדושה כשיש לו צואה על גופו (לא במקום פי הטבעת שחמור כי נפיש זוהמא טפי (משנ"ב סימן עו סעיף ה'), **אלא על ידו או רגלו והמקום מכוסה,**

שמרן השו"ע (סימן עו סעיף ד') **הביא בזה ב' דעות וז"ל 'הייתה צואה על בשרו ומכוסה בבגדיו או שהכניס ידיו בבית הכסא דרך חור ואינו מריח ריח רע יש מתירים לקרות**[1]**, ויש אוסרין**[2]**, וי"א**[3] **שלא התיר המתיר בצואה על בשרו אלא במקום שהיא ניכסת מאליה בלא מלבוש כגון אצילי ידיו ונכון לעשות כדברי המחמיר: הגה ושכבת זרע על בשרו דינו כצואה** (מהרי"ל הלכות יוה"כ) **עכ"ל.**

מבואר שצואה הנמצאת על גופו (לא בפי הטבעת), **ומכוסה, שדעה א'**[1] **מתירה, ודעה**[2] **ב' אוסרת, וטעם מחלוקתם האם אמרינן 'כל הנשמה תהלל יה' היינו רק הפה והחוטם, או שכל עצמתי תאמרנה שכל האברים יאמרו 'ה' מי כמוך', ומרן כתב שנכון להחמיר, ומ"מ פסק המשנ"ב בשעת הדחק שיש לפסוק כהמתירין,**

והנה לפי זה כתב בביאו"ה (סימן ס"ב סעיף ד' ד"ה ואף לכתחילה) **שאם נמצא במקום שאינו נקי יוכל לקרות ק"ש בהרהור, וה"ה אם הוא אינו נקי דהיינו שנגעו ידיו במקומות המכוסים, [אבל בידיו מלוכלכות בטינוף וצואה אסור גם הרהור], כ"כ הפמ"ג, עיי"ש,**

והוסיף הביאו"ה שאם הוא מסופק אם ידיו מלוכלכות אפשר שיש לסמוך לענין ברכות או ברהמ"ז כמבואר בסימן קפה סעיף ה', אמנם אולי שם מיירי לענין דיעבד ולא לכתחילה,

ומסיק הביאו"ה 'ומ"מ אם הוא מכוסה גם כן, יש להקל, דיש בזה דעות בין הראשונים', עכ"ד, והיינו כיוון שיש מחלוקת בצואה על גופו וכמו שנתבאר לעיל, א"כ בספק יותר להרהר עיי"ש

עוד יש להוסיף מש"כ המשנ"ב (סימן עו ס"ק טז) **וז"ל 'מי שיש לו חולי הטחורים וזב ממנו דם תמיד ואגב הדם יוצא ממנו ליחה סרוחה מעופשת, ויש לו ריח רע אסור בכל דבר שבקדושה כל זמן שליחה סרוחה שותת ממנו, ואם אין שם ריח רע אם הדם או הליחה יוצא דרך דחיה בסירוגין הוי מן המעים ויש לו תקנה ברחיצת מקום הזוהמא, ואם שותת ויורד תדיר מעצמה אז הוי מפי הטבעת וא"צ תקנה עכ"ל**

והיינו שאם זב מגופו ליחה ודם ויש לו ריח רע אסור בדברי תורה ואפילו בהרהור, אבל כשאין ריח רע אם זב מידי פעם והיינו שזה יוצא מהמעים אסור בלימוד והרהור דברי תורה, אבל אם כל הזמן זה זב מוכח שזה לא מהמעיים ולכן מותר בדברי תורה ותפילה אם אין לזה ריח רע עיי"ש.

מסקנת הדברים

העולה אדם שעבר ניתוח וזב מגופו צואה ודם <u>אם יש להם ריח רע</u> אסור בדברי תורה ותפילה, וכן אסור בהרהור בדברי תורה והעיצה בשבילו שינקה את עצמו, ומיד יניח תפילין וכן יברך ברכת שהכל ויתכוון בזה לפטור את כל המאכלים שאוכל בין לחם בין עוגות ובין שאר מאכלים, ואם לא יכול לנקות את עצמו יאכל ללא ברכה כלל.

<u>ואם אין לו ריח רע</u> ויש צואה יוצאת הרי הדין כנ"ל שאסור בתורה, ותפילה, ואף אסור בהרהור בדברי תורה.

אמנם אם אין צואה יוצאת מגופו [והסימן לכך אם יוצא תמיד מגופו דם וכדומה], אלא זה חיצוני מהפצע שנעשה ע"י הניתוח וכדומה, ואין ריח רע מותר בדברי תורה ושאר תפילות וכדומה.

[1] היא דעת י"א שהביאו הרא"ש ורבינו יונה

2היא דעת הרי"ף והרא"ש ורבינו יונה וכרב הונא.

[3] היא דעת רבינו חננאל ואור זרוע וכרב חיסדא

מעשה בפיליפיני רעב

אדם זקן שיש לו עובד זר שמטפל בו כל היום, ואותו זקן מרשה לו לאכול מפיתו ולשתות ממימיו, וכן מרשה לו לבשל כל מאכל אשר יאכל, וזה הפיליפיני לוקח בשר מהמקפיא ששייך ליהודי ורוצה לבשל לעצמו מאכל בשבת קודש (וכמובן בסיר של הגוי, משום בישולי גויים), **ושואל היהודי האם מותר לגוי לבשל לעצמו או לא ?**

הנה כתב בשו"ע (סימן שז סעיף בא) **וז"ל 'אסור לומר לגוי בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצרכך אפילו אין מזונותיו עליו, הגה אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו** [הגהות מרדכי פ"ה ורמב"ן פרשת בא אל פרעה] [1] **עכ"ל ומבאר במשנ"ב** (ס"ק עג) **וז"ל 'אסור לומר לגוי וכו'–דכיוון שאותו דבר שאומר לגוי לעשות בשביל עצמו, הוא אינו יכול בעצמו לעשות, הוא בכלל אמירה לגוי שבות, ואסור אף על פי שאינו מתהנה הישראל כלל במלאכה זו, ואעפ"כ מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו כגון שיאמר לו קח בשר שלך ובשל אותו לצרכך וכה"ג, דכיון שלא היה הדבר מעולם של ישראל כלל, והגוי עושה אותה ג"כ רק בשביל עצמו לא גזרו עליו איסור דאמירה לגוי עכ"ל**

עוד כתב המשנ"ב (שם ס"ק עד) **'בשבת - עיין בא"ר שהוכיח מתוספות והרא"ש דאף בע"ש אסור ליתן לא"י ולומר לו שיבשל בשבת לעצמו עכ"ל.**

מבואר שאסור לומר לגוי קח בשר ובשל אותו בשביל עצמך, [וה"ה אם לא מושיט לו בשר אלא מצווה אותו שייקח בשר ממקום פלוני ויבשל לעצמו, מטה יהודה (ע"י אש) **וכה"ח** (ס"ק קלה)**], משום שכיוון שליהודי אסור לבשל ה"ה שאסור לו לומר לגוי שיבשל בשביל עצמו, וזה בכלל איסור אמירה לגוי, אא"כ הגוי מבשל את הבשר של עצמו,**

ולכאורה נראה טעם האיסור הוא שכיוון שמצווה על הגוי לבשל לעצמו ונותן לו בשר הרי הוא הגוי עושה מלאכה בציווי ישראל, אמנם כשהבשר של הגוי אין זה ציווי של היהודי לבשל שהרי לוקח בשר של עצמו,

והנה נראה שאם היהודי רק רומז לו, אף שההנאה היא של הגוי יהא מותר שהרי רמז לגוי ולא נהנה מהגוי מותר, ולפי זה נראה בנדוננו שאם יאמר לפיליפיני אם תרצה כל יום אתה יכול לבשל כרצונך שאין ציווי מהישראל לבשל אין זה אמירה לגוי ויהא מותר[2].
והנה בחפשי ראיתי בזה כמה דברים באחרונים.

א הנה הערוך השולחן (סימן שז) **כתב וז"ל כתב רבינו הב"י בסעיף כ"א: "אסור לומר לאינו יהודי בשבת הילך בשר זה ובשל אותו לצורכך, ואפילו אין מזונותן עליו. אבל מותר לומר לו לעשות מלאכה לעצמו עכ"ל. כלומר דזה דקיימא לן 'אמירה לאינו יהודי–שבות', זהו במלאכות שלנו. אבל שלו - מותר לומר לו: 'בשל לך ואפה לך', דלאו כלום הוא. ומכל מקום אם הוא נותן לו הבשר – אסור, משום דבשר של ישראל נתבשל בשבת, וכן כל כיוצא בזה...עכ"ל מבואר בערוה"ש שסיבת האיסור זה משום ש'בשר של ישראל נתבשל בשבת', ולא הבנתי דבריו מה יש בזה שבשר זה נתבשל בשבת וכי יש בזה איסור של שביתת בהמתו, ומה איסור יש בכך וצ"ע.**

ב) עוד ראיתי בחיי אדם (כלל סד סעיף ב') **שכתב וז"ל אבל אם מבשל לעצמו בעצים של ישראל י"א דצריך למחות בידו דאל"כ מחזי כאלו הוא שלוחו עכ"ל מבואר שלמד החיי אדם שאין להתיר לגוי ליטול לא רק בשר אלא גם את אביזרי הבישול, וזה לא כמו שאכתוב משם השו"ע הרב והגרש"ז אוירבך זצ"ל, ונראה מדבריו שלמד שהרי הוא כשלוחו של ישראל וגם על העצים, ומ"מ לכאורה גם צ"ע בדבריו שנראה גם אם לא יצווה לו אלא ירמוז לו יראה כשלוחו, וזה צ"ע למה והרי כל האיסור המבואר בתוספות ורא"ש הנ"ל משום אמירה לגוי וגם הגמרא מדברת משום אמירה, וא"כ למה כתב טעם אחר וצ"ע.**

ג עוד ראיתי שבשש"כ (פרק ל' הלכה לז והערה קכה) **כתב וז"ל ואף מותר לה לבשל תבשיל בשביל עצמה, והוא שהמצרכים הנחוצים לתבשילה, יהיו משלה, ולית לן בה אם תשתמש במכשיריו של היהודי, כגון הגפרורים והכירים, ובלבד שלא יאמר לה שתשתמש בהם...עכ"ל ובהערה ושמעתי מהגרש"ז אוירבך זצ"ל דמסתבר שאף אם המים לבישול התבשיל והתבלינים הם של היהודי נמי שרינן כל שעיקר התבשיל של הנכרי עכ"ד וי"ל שכאשר הוא אומר לנכרי לבשל התבשיל, אינו מתכוון אלא לעיקר הבישול ואילו את המים והתבלינים הוא הנכרי לוקח מעצמו, וזה מותר וכדלהלן הערה קכה[3], ולפי זה אם אומר לנכרי בפירוש להשתמש במים ובתבלינים של היהודי-אסור וצ"ע עכ"ל הערת הששכ.**

מבואר שהגרש"ז אוירבך למד שאם אומר לנכרי לבשל והבשר של הנכרי גם אם התבלינים הם של הישראל מ"מ כלפי התבלינים אין אמירה וציווי מהישראל לגוי, והרי זה כרמז שמותר, ולפי"ז היה להשש"כ לומר חידוש גדול יותר שגם אם הגוי נוטל את הבשר של היהודי ללא בקשה מהישראל ג"כ מותר שהרי זה רמז מהישראל, ונ"ל שכתב את הדברים בתבלינים וכדו' לפי שזה מצוי יותר שהגוי מביא את הבשר שלו ורק תבלינים לוקח מהישראל, ומ"מ העולה מהדברים שגם גוי שלוקח בשר של ישראל, ללא בקשה וציווי מהישראל אלא רק אומר לו היהודי קח מתי שתרצה בכל יום ובכל שעה, יהא מותר לו לבשל שהרי זה כרמז באמירה לגוי שמותר.

עוד רגע אדבר בדברי שו"ע הרב (שם סעיף לה) **וז"ל 'לא אסרו אמירה לנכרי אלא לעשות בשביל ישראל אבל מותר לומר לו שיעשה מלאכה לצורך עצמו או לצורך נכרי אחר, ואפילו אם מגיע לישראל הנאה מזה כגון שאומר לנכרי כבה דליקתך וכוונתו שלא תעבור הדליקה מבית הנכרי לבית הישראל וכל כיוצא בזה, ואפילו אם הנכרי עושה המלאכה לצרכו בכלים וחפצים של הישראל אינו צריך למחות בו כשרואהו. במה דברים אמורים כשהנכרי עושה כן מעצמו אבל אסור לישראל לומר לו טול כלים אלו או חפץ זה ועשה בו מלאכתך בשבת ואפילו אם הוא מקנה לו לגמרי את החפץ הזה שהמלאכה נעשית בו כגון שאומר לו טול בשר זה ובשל אותו לצרכך בשבת ואפילו אין מזונותיו עליו שאין לו שום ריוח באמירה זו ואדרבה מפסיד הוא אעפ"כ כיון שאומר לו לעשות מלאכה בשלו הרי זה נראה כשלוחו אף שהוא מתכוין במלאכתו להנאת עצמו עכ"ל. מבואר שכל שמצווה לגוי אסור הן הבשר הן התבלינים והכלים, ומ"מ כשלא מצווה לו כגון שאומר לו כבה את האש בביתך והישראל נהנה שלא יבוא לביתו ונוטל הגוי חפצי ישראל שיעזרו לו לכיבוי מותר, והיינו משום שכלפי החפצים אין ציווי אלא רמז ולכן מותר, ולפי דברי נראה שה"ה בבשר עצמו כל שאומר עשה כרצונך ואין מצווה לו שיקח בשר ויבשל יהא מותר כנלענ"ד בדבריו.**

העולה מהדברים:

אם אומר לגוי בשל בשר זה שלי עבור עצמך אסור, אבל אם אומר לגוי בשל בשר שלך עבורך, או אם אומר לגוי מתי שתרצה תיקח אוכל ותעשה כרצונך, אף שהגוי לוקח מבשר הישראל מותר, ונלענ"ד שטעם ההיתר שהרי זה כרמז לגוי לצורך הגוי שמותר.

---

[1] ומקור הדברים מתוספות (ב"מ צ. ד"ה חסום), ועוד ראשונים שכתבו וז"ל 'חסום פרתי ודוש בה - פירוש ודוש בתבואתי דמרויח באמירה לנכרי, דבתבואת נכרי פשיטא דשרי כיון שאין ישראל נשכר בחסימה אלא אדרבה מפסיד, כמו שפשיטא שמותר לומר לנכרי אכול נבלה ומהאי טעמא נמי מותר לומר לנכרי בשבת הילך בשר ובשל לצרכך. כשאין מוטל עליו לזונו דאין מרויח באותה אמירה כלום ומיהו אמר ר"י דלא דמי לאומר לנכרי אכול נבלה דלא שייך התם אמירה לנכרי שהישראל עצמו יכול ליתן נבלה בפיו אבל הכא אותו דבר שאומר לנכרי לעשות הוא אינו יכול לעשות כמו לבשל או לחסום, ומירושלמי דהנזקין גבי מחזיקין ידי נכרים בשביעית דקאמר א"ל חרוש בה טבאות ואנא נסיבנא לה מינך בתר שביעית אומר ר"י דאין ראיה דהתם לפי שהתחיל כבר לחרוש מפני דרכי שלום עכ"ל מבואר בתוספות שזה מדין אמירה לגוי, ולכאורה אם זה מדיני אמירה לגוי יהא מותר בדרך רמז וכמש"כ.

[2] וה"ה בשאר דברים שהביא הביאו"ה (שם) כגון שאומר לגוי בשל בשר בהמה בחלב שליהודי אסור לבשל, אמנם אם יאמר לו עשה כרצונך יהא מותר עיי"ש

[3] היינו משו"ע הרב שאצטט לקמן עיי"ש